

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΕΚΔΟΣΗΣ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β' ΕΚΔΟΣΗΣ	6

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ ΒΡΕΦΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Κεφάλαιο Πρώτο ΕΚΘΕΣΗ ΒΡΕΦΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
II. ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	10
1. Μυθικές εκθέσεις	11
2. Πραγματικές εκθέσεις	12
α. Αθήνα	12
β. Ρώμη	13
III. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ	14
1. Φάσεις	14
α. Λήψη απόφασης	14
β. Προετοιμασία	15
γ. «Εγγυητισμός»	15
δ. Εποπτεία έκθεσης	16
2. Τύχη του έκθετου	16
α. Θάνατος	17
β. Επιβίωση	18
IV. ΛΟΓΟΙ ΕΚΘΕΣΗΣ	18
1. Δυσμορφία	18
2. Φτώχεια	19
3. Παράνομες σχέσεις	20
4. Υπερπληθυσμός	20
5. Αποφυγή ευθυνών	21
6. Άλλοι λόγοι	22
α. Ευγονισμός	22
β. Απειλή για τον πατέρα	23
γ. Δουλεία	23
δ. Χηρεία	24
ε. Γυναικοκρατία	24

V. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΥΛΩΝ	24
1. Προίκα	26
2. Λειψανδρία	26
3. Υποβάθμιση της γυναίκας	27
VI. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	28

Κεφάλαιο Δεύτερο ΑΜΦΙΔΡΟΜΙΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	30
II. ΣΚΟΠΟΣ	31
III. ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕ	31
1. Τρέξιμο γύρω από το βωμό	32
2. Θυσίες	32
3. Αναγγελία γέννησης	33
4. Δώρα	34
5. Συμπόσιο	35
IV. ΠΟΤΕ ΓΙΝΟΤΑΝ	35
V. ΟΝΟΜΑΤΟΘΕΣΙΑ	37
1. Ονοματοθέτης	38
2. Τίνος όνομα έβαζαν	39
3. Παρωνύμια	40
4. Γενέθλια	41
VI. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	42

Κεφάλαιο Τρίτο ΑΠΑΤΟΥΡΙΑ: ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	44
II. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ	44
III. ΕΙΔΗ ΑΠΑΤΟΥΡΙΩΝ	46
1. Εισαγωγή στη φρατρία	46
2. Υιοθεσία	49
3. Εφηβεία	50
4. Εκδήλωση πένθους	51
IV. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	52
V. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	54

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κεφάλαιο Τέταρτο Η ΜΗΤΕΡΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	57
-------------------	----

II. ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΓΝΗΣΙΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	58
1. Χαρά των γονέων	62
2. Γηροτροφία	62
3. Νεκρικές τιμές	63
4. Διατήρηση οικογενειακού ονόματος	63
5. Κληρονομία	64
6. Λατρεία θεών	65
7. Για την πατρίδα	65
III. ΤΡΟΦΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	66
1. Το πρώτο λουτρό	69
2. Σπαργάνωμα του μωρού	70
3. Θηλασμός	71
4. Νανούρισμα	73
IV. ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ	75
1. Τιμωρίες	75
2. Μύθοι	77
V. ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ	79
1. Τρυφερές σχέσεις	80
2. Συνηθισμένες σχέσεις	81
3. Υποβαθμισμένες σχέσεις	83
α. Μοιχεία	83
β. Προίκα	85
VI. ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΚΥΡΑΣ	86
VII. ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΟΥ-ΜΗΤΕΡΑΣ	88
1. Μητρική αγάπη	89
2. Αγάπη των γονέων	89
3. Αγάπη του παιδιού	91
VII. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	92

Κεφάλαιο Πέμπτο Η ΤΡΟΦΟΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	94
II. ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	94
III. ΤΡΟΦΟΣ-ΤΙΤΘΗ	96
IV. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ-ΑΜΟΙΒΗ	97
V. ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΤΡΟΦΟΥ	98
1. Διατροφή	99
α. Θηλασμός	99
β. Τάισμα	101
2. Σπαργάνωμα	102
3. Νανούρισμα	103
4. Περίπατος	104
5. Ψυχαγωγία	104

6. Καλές συνήθειες	105
α. Παράδειγμα	105
β. Τιμωρία	107
γ. Εκφοβισμός	108
7. Βασκανία	109
VI. ΔΕΣΜΟΣ ΤΡΟΦΟΥ-ΠΑΙΔΙΟΥ	109
VII. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	111

Κεφάλαιο Έκτο Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	113
II. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	113
1. Συντήρηση της οικογένειας	114
2. Δημόσια υπουργήματα	116
3. Μόρφωση	116
4. Ερωτική ζωή	117
III. ΠΑΤΡΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	118
1. Προσχολική ηλικία	120
2. Παιδική κι εφηβική ηλικία	123
IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	126

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ

Κεφάλαιο Έβδομο Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	130
II. ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	130
III. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	131
1. Ταπεινός στην καταγωγή	132
2. Πτωχός	132
3. Καταφρονημένος	135
4. Μίσθαρνος	137
α. Είδος διδάκτρων	137
β. Ύψος διδάκτρων	138
γ. Χρόνος καταβολής	138
5. Απαιδευτος	139
6. Σκληρός	139
7. Ιδιωτικός	140
IV. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗ	141
1. Ανάγνωση και γραφή	141
α. Η μέθοδος	142

β. Εφόδια μαθητή	142
2. Ποιήματα	143
α. Σκοπός	143
β. Μέθοδος	143
γ. Επιλογή	144
3. Αριθμητική	144
α. Μέθοδος	145
β. Μέσα	145
4. Ηθική διαπαιδαγώγηση	145
α. Μαρτυρίες	145
β. Επιλογή γραμματιστή	146
V. Η ΖΩΗ ΤΟΥ	147
1. Ωράριο	147
2. Συνεχής εργασία	148
3. Διδακτικές δυσκολίες	148
4. Διδακτήριο	149
5. Έπιπλα	149
VI. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	150

Κεφάλαιο Όγδοο
ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΣΗ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	152
II. Η ΜΝΗΜΗ	152
1. Σπουδαιότητα	153
2. Καλλιέργεια	153
3. Άτομα μ' εντυπωσιακή μνήμη	154
4. Ερμηνεία του φαινομένου	155
III. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΣΗΣ	156
1. Επανάληψη	157
α. Προϋποθέσεις	157
β. Επικουρικά μέσα	159
2. Η μέθοδος των τόπων	160
α. Ο εμπνευστής της	160
β. Στοιχεία	160
γ. Προϋποθέσεις επιτυχίας	162
δ. Ψυχολογική θεμελίωση	162
ε. Κριτική	164

Κεφάλαιο Ένατο
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΚΑΣΙΑΡΧΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	165
-------------------	-----

II. ΟΙ «ΑΘΛΟΙ» ΤΟΥ	165
1. Παίζει με χρήματα	166
2. Πηγαίνει στο κυβευτήριο	166
3. Περιφρονεί τους αστραγάλους	167
4. Κάνει σκασιαρχείο	168
5. Ανεβαίνει στη στέγη	168
III. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ «ΑΘΛΩΝ»	169
IV. ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	170
1. Η μητέρα	170
2. Ο γραμματιστής	171
3. Ο μαθητής	172
V. ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ «ΑΘΛΩΝ»	172
1. Αποστροφή προς το σχολείο	175
2. Έλλειψη ενδιαφέροντος	176
3. Συνεχής εργασία	176
4. Συμπεριφορά γραμματιστή	177
5. Ειδικές συνθήκες	177
α. «Απουσία» πατέρα	177
β. Απουσία παιδαγωγού	178
γ. Κακός χαρακτήρας	179
VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	179

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Κεφάλαιο Δέκατο ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΟΙ;

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	184
II. ΕΥΝΟΪΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	185
III. ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ	186
1. Μόρφωση	187
2. Ενάσκηση επαγγέλματος	189
3. Καθημερινός βίος	189
α. Επιστολές	190
β. Διαθήκες	190
γ. Τεκμήρια στο δικαστήριο	191
IV. ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	191
1. Προαιρετική	192
2. Ιδιωτική	194
V. ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	194
1. Κυριαρχία του προφορικού λόγου	194
α. Καλλιέργεια της μνήμης	195
β. Επίθεση του Σωκράτη	196

2. Δυσκολίες στη μάθηση	197
α. Ακατάλληλη μέθοδος	197
β. Τιμωρία	197
γ. Ενωμένες λέξεις	198
δ. Η προσωδία	198
ε. Γραφική ύλη	198
3. Η φτώχεια και η ζωή στο ύπαιθρο	198
4. Διακρίσεις	199
α. Οι γυναίκες	200
β. Οι δούλοι	200
VI. ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ	201
1. Οστρακισμός	202
2. Γραπτοί νόμοι	203
3. Εκλογή υπαλλήλων	203
4. Αγγειοπλαστική	204
VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	205

Κεφάλαιο Ενδέκατο

ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ ΟΙ ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ;

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	206
II. ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ	206
1. Εκπαιδευτικό σύστημα	208
α. Μαλθακότητα	208
β. Ανυπακοή	209
γ. Καινοτομίες	209
2. Περιττή η ανάγνωση	210
α. Ανεπάγγελτοι	210
β. Κατίσχυση του προφορικού λόγου	211
III. ΚΟΙΤΙΔΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	211
IV. ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ	212
1. Οι βασιλείς	213
2. Οι έφοροι	215
3. Οι στρατηγοί	216
4. Οι ελεύθεροι πολίτες	218
5. Είλωτες και περίοικοι	218
V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	219

Κεφάλαιο Δωδέκατο

ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ;

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	220
II. ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΘΗΝΑ	220
1. Υποβαθμισμένος ρόλος	221

2. Απαγορευμένη έξοδος	221
3. Αναγκαία η γραφή;	223
α. Διαχείριση οικοκυριού	225
β. Οικονομικές συναλλαγές	226
γ. Μόρφωση.....	227
δ. Βοήθεια στα παιδιά	230
4. Άλλες περιπτώσεις	230
α. Πραγματικά πρόσωπα	231
β. Ηρωίδες τραγωδιών	231
III. ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	232
1. Σπάρτη	232
2. Ηλεία	232
3. Θεσσαλία	232
4. Νησιά του Αιγαίου.....	233
5. Μακεδονία	233
6. Μεγάλη Ελλάδα	233
IV. ΜΕΤΑΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	234
1. Ελληνιστικοί χρόνοι	235
α. Αγγεία	236
β. Πάπυροι	236
γ. Επιγραφές	236
2. Ρωμαϊκοί χρόνοι	237
V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	237
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ - ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	239
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	275
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	279